

Vastaus Suvi Karhun ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen vieraslajien hävittämistä Vantaalla tehostettava

VD/4507/00.02.00.03/2023

TeA/JV/AO/JH

Suvi Karhu ja 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalla on runsaasti erilaisia vieraslajeja, kuten jättipalsamia, valkokarhunköynnöstä, jättiputkea, espanjansiruetanaa ja lupiinia. Useat kaupungit ympäri Suomen ovat ottaneet käyttöön erilaisia palveluja vieraslajien hävittämiseksi, joista yksi tunnetuimmista lienee naapurikaupungissakin käytössä oleva Crowdsorsa.

Applikaatioon kaupunki merkitsee kartalle alueen, josta toivoo käyttäjien käyvän vaikkapa kitkemässä lupiinia ja jättipalsamia, ja kitketyistä kasveista maksetaan euron palkkio. Palkkio on toki pieni käytettyyn vaivaan nähden, mutta se kannustaa ihmisiä toimimaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Vieraslajit kun tunnetusti valtaavat luonnosta aggressiivisesti elintilaa ja tukahduttavat perinteiset suomalaisen luontoon kuuluvat lajit alleen. Pahimmillaan vieraslajit voivat jopa vaikuttaa vaikkapa pölyttäjien ravinnonsaantiin heikentävästi.

Me aloitteen allekirjoittajat esitämme, että Vantaa tutkii mahdollisuutta ottaa ensi kesäksi käyttöön jokin tapa, jolla kaupunkilaisia kannustetaan toimimaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi vieraslajeja hävittämällä.”

Kaupunginvaltuusto 19.6.2023 § 32

Päätös

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Haitalliset vieraslajit on tunnistettu yhdeksi suurimmaksi uhkatekijäksi luonnon monimuotoisuudelle niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Haitalliseksi vieraslajiksi kutsutaan lajia, jonka ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella tuonut sen luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle ja joka voi aiheuttaa esimerkiksi merkittävää haittaa alkuperäiselle lajistolle, luonnon monimuotoisuudelle sekä siihen liittyville ekosysteemipalveluille. Haitalliset vieraslajit luetellaan kansallisessa ja EU:n vieraslajiluettelossa, eikä näitä lajeja saa esimerkiksi päästää ympäristöön, pitää hallussa, kasvattaa tai myydä.

Vantaalla haitallisten vieraslajien torjunta on keskittynyt etenkin kasvilajeihin, kuten jättiputkiin, jättipalsamiin, japanintattariin ja kurturuusuun. Kaupungin viheraluekunnossapito on torjunut vieraslajeja osana muuta toimintaansa. Vuodesta 2015 lähtien kaupungin puotalkkarit ovat torjuneet vieraslajeja ja järjestäneet kuntalaisille avoimia jättipalsamitalkoita virtavesien varsilla. Ja osana Vantaan ympäristökeskuksen lähiluonto-opastointia on järjestetty jättipalsamitalkoita eri puolilla kaupunkia vuodesta 2017 alkaen. Luontojärjestöt ja aktiiviset kuntalaiset ovat myös torjuneet vieraslajeja. Lisäksi asukkaiden on ollut mahdollista osallistua itsenäisesti jättipalsamin torjuntaan kaupungin mailla valtakunnallisessa "Soolotalkoot"-kampanjassa yhteensä seitsemällä kohteella. Vieraslajeista ja niiden torjunnasta on tiedotettu Vantaa.fi-sivustolla sekä Vantaan lähiluonto -Facebook-sivustolla ja Instagramissa.

Vieraslajien torjunta on Vantaalla perustunut paljolti vapaaehtoistyöhön ja pienimuotoisiin talkoihin. Torjuntatyön tehostamiseksi haettiin ELYltä hankerahoitusta vuonna 2020 (Haitallisen vieraslajin torjunta Vantaan Mätäojan suojelualueella ja valuma-alueella sekä Helsingissä Mätäjoen alueella). Saadun rahoituksen turvin voitiin palkata työvoimaa jättipalsamin hävittämiseen Mätäojan luonnonsuojelualueelta vuonna 2021. Tämän lisäksi Vantaan metsänhoitoyksikkö on palkannut kaksi kesätyöntekijää vieraslajien torjuntaan vuosina 2022 ja 2023.

Uusia mahdollisuuksia kannustaa kuntalaisia vieraslajien torjuntaan

Yhtenä mahdollisuutena vieraslajitorjunnan tehostamiseksi on esitetty esimerkiksi Crowdsora-mobiilipeliä. Sitä tai mahdollista vastaavaa mobiilipeliä voidaan käyttää kustannustehokkaaseen vieraslajien kartoittamiseen ns. joukkoistamisen eli osallistamisen avulla. Mobiilipeli toimii älypuhelimessa ja pelaajat voivat osallistua tehtävään videokuvaamalla havaitsemiaan vieraslajiesiintymiä, jotka voivat olla esimerkiksi jättipalsami-, kurturuusu- tai komealupiiniesiintymiä. Pelin avulla selvitetään torjuttavan lajin sijaintipaikka ja esiintymän pinta-ala. Esiintymän kartoituksen lisäksi voidaan pelissä tarjota mahdollisuutta vieraslajin torjumiseen, jolloin pelaaja saa oikein tehdystä kitkentätyöstä pienen palkkion.

Ympäristökeskuksen ympäristösuunnittelijat osallistuivat Crowdsora-mobiilipelin esittelyyn 27.10.2023, jossa selvitettiin mm. menetelmään liittyviä kustannuksia ja kaupungilta tarvittavia toimia. Mobiilipelikonsepti vaikutti hyvältä ja kiinnostavalta mahdollisuudelta saada eri-ikäisiä kuntalaisia aktivoitua mukaan vieraslajityöhön kaupungin omistamilla mailla. Se miten tämä toimii käytännössä Vantaalla, selviää kun toteutamme kokeilun. Espoossa on saatu hyviä kokemuksia pelin käytöstä vieraslajien torjunnassa vuonna 2023.

Selvitämme mahdollisuutta toteuttaa jokin vieraslajien kartoittamiseen ja torjuntaan liittyvä mobiilipelipilottikohde Vantaalla kaupungin omistamalla maalla kesällä 2024. Hyvä torjuntakohdelaji on jättipalsami. Se on helppo tunnistaa, ja Vantaalla on jo hyviä kokemuksia lajin torjuntatoimien vaikuttavuudesta esimerkiksi Mätäojan alueella. Torjuntatoimien onnistumiseksi ja jättipalsamin hävittämiseksi tarvitaan kuitenkin useampi vuosi suunnitelmallista työtä. Mobiilipeli on yksi keino lisätä tietoisuutta vieraslajeista ja niiden aiheuttamista haitoista sekä tehostaa vieraslajien torjuntaa. Ympäristökeskus varaa kokeilun toteuttamiseksi rahoitusta noin 5000 euroa.

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 22

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Suvi Karhulle ja 18 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- Suvi Karhun sekä 18 muun valtuutetun aloite vieraslajien hävittämistä Vantaalla tehostettava

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Ympäristösuunnittelija Anna Ojala, puh. 040 4840738
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)